

Rok akademicki:

2014/15

Jednostka prowadząca:

Wydział Teologiczny

Kierunek:

Teologia

Specjalność:

teologia kapłańska

Poziom:

jednolite studia magisterskie, stacjonarne

Nazwa przedmiotu:

Historia filozofii

Język:

PL

Typ przedmiotu:

przedmiot obowiązkowy

Przedmiot obieralny:

nie

Rok studiów, semestr:

rok I, semestr letni

Wymiar:

wykład: 30 godz.

Punkty ECTS:

wykład: 4

Forma zaliczenia:

wykład: egzamin

Prowadzący:

wykład: ks. dr hab. Piotr Andryszczak;

Koordynator sylabusu:

ks. dr hab. Piotr Andryszczak

Sylabus dostępny w ramach:

- [Historia filozofii](#) [na kierunku:] [teologia kapłańska](#) (T_ksd), jednolite studia magisterskie, stacjonarne, I rok, semestr letni
  - [prowadzący wykład:30h/e/4ECTS]: ks. dr hab. Piotr Andryszczak;

Wymagania wstępne:

K_W01 - ma podstawową wiedzę o roli poszczególnych nauk w poznaniu, o ich specyfice przedmiotowej i metodologicznej, oraz zna miejsce i znaczenie filozofii pośród tych nauk

K_W02 - zna podstawową terminologię filozoficzną w języku polskim

K_W04 - rozumie zależności między poszczególnymi subdyscyplinami filozoficznymi

K_W05 - identyfikuje główne subdyscypliny filozoficzne i posiada ogólną wiedzę o ich metodologii, terminologii i najważniejszych teoriach

Cele:

Celem kursu jest zaprezentowanie głównych stanowisk i kierunków filozoficznych obejmujących okres od Talesa do Ockhama.

Treści kształcenia:

Systematyczna prezentacja głównych stanowisk i kierunków w filozofii starożytnej i średniowiecznej od Talesa po myśl Ockhama.

T_1 - Filozofia i jej działy

1. Zakres filozofii
2. Działy filozofii
3. Powstanie nazwy „filozofia”

T_2- Tales

1. Przejście od umiejętności do nauki
2. Przejście od mitologii do nauki
3. Pierwsze zagadnienie filozoficzne

T_3 - Jońscy filozofowie przyrody

1. „Zasada” i „natura”
2. Bezkres
3. Powstanie przyrody
4. Zmodyfikowanie zasady przez Anaksymenesa

T_4 - Heraklit

1. Zasada świata
2. Zmienność rzeczy
3. Względność rzeczy
4. Rozumność świata
5. Psychologia
6. Refleksje epistemologiczne i etyczne

T_5 - Parmenides

1. Droga prawdy
2. Zmiana
3. Teoria bytu
4. Metoda
5. Podstawa epistemologiczna

T_6 - Demokryt i atomiści

1. Teoria materii
2. Teoria postrzeżeń
3. Przyczynowe wyjaśnienie zjawisk
4. Poglądy religijne
5. Dusza i jej stosunek do ciała
6. Etyka

T_7 - Szkoła pitagorejska

1. Zasada
2. Przejście od liczby do rzeczy
3. Utworzenie pojęcia „kosmos”

4. Wiara

T_8 - Protagoras i sofisci

1. Nowy stosunek do nauki
2. Teoria poznania
3. Sensualizm i relatywizm
4. Praktycyzm
5. Konwencjonalizm
6. Początki estetyki

T_9 - Sokrates

1. Odrzucenie sofistycznego relatywizmu
2. Przenośnia o położnej
3. Cnota
4. Metoda elenktyczna
5. Metoda maieutyczna

T_10 - Platon

A. Teoria idei

1. Natura idei
2. Stosunek idei do rzeczy
3. Idea dobra

B. Nauka o duszy

1. Funkcja biologiczna duszy
2. Funkcja poznawcza duszy
3. Funkcja religijna duszy
4. Dusza a ciało
5. Nieśmiertelność duszy
6. Eschatologia

C. Nauka o poznaniu

1. Poznanie rozumowe
2. Poznanie wrodzone
3. Stopnie poznania

D. Etyka

1. Cnoty
2. Miłość
3. Państwo

T_11 - Arystoteles

A. Filozofia teoretyczna

1. Podział filozofii
2. Substancja i przypadłości
3. Forma i materia
4. Istota rzeczy
5. Przyczyna i cel
6. Energia i potencja
7. Teologia
8. Psychologia

B. Filozofia praktyczna

1. Najwyższe dobro

2. Cnoty

T_12 - Stoicy

1. Niezależność od natury i zgodność z naturą
2. Dobro, zło i rzeczy obojętne
3. Afekty

T_13 - Epikurejczycy

1. Hedonizm i radość życia
2. Przyjemności zewnętrzne
3. Środki do szczęścia

T_14 - Sceptycy

1. Argumenty przeciw możliwości poznawania rzeczy przez zmysły
2. Przeciw możliwości poznawania rzeczy przez pojęcia

T_15 - Plotyn

1. System emanacyjny
2. Absolut

T_16 - Św. Augustyn

A. Teoria poznania

1. Poznanie duszy
2. Poznanie idei i oświecenie przez Boga

B. Teocentryczna metafizyka

1. Przewaga Boga nad światem
2. Przewaga duszy nad ciałem
3. Przewaga sił irracjonalnych duszy nad rozumem
4. Nadprzyrodzone czynniki w świecie przyrodzonym

C. Heteronomiczna etyka

1. Teodycea
2. Nauka o łasce

T_17 - Św. Anzelm i początki scholastyki

1. Wiara i rozum
2. Racjonalność Boga i świata
3. Dowody istnienia Boga
4. Wcielenie i odkupienie

T_18 - Św. Bernard i początki mistyki średniowiecznej

1. Mistyka a mistycyzm
2. Szczeble poznania mistycznego
3. Mistycyzm prawowierny a panteistyczny
4. Mistyka a scholastyka
5. Potępienie nauki

T_19 - Sprawa uniwersaliów

1. Poprzednicy starożytni sporu
2. Powstanie nominalizmu
3. Abelard (pogląd na uniwersalia, chrześcijaństwo jako styl życia, moralność i sumienie)

T_20 - Św. Bonawentura

1. Teoria poznania
2. Nauka o Bogu i świecie
3. Metafizyka światła i racje zarodkowe

T_21 - Św. Tomasz z Akwinu

1. Wiedza i wiara
2. Nauka o bycie (substancje i uniwersalia, składniki bytu)
3. Nauka o Bogu (istnienie Boga, Jego przymioty)
4. Nauka o świecie (stosunek Boga do świata, budowa świata)
5. Nauka o duszy
6. Nauka o poznaniu
7. Filozofia moralna

T_22 - Duns Szkot

1. Przewaga wiary nad rozumem
2. Przewaga woli nad myślą

T_23 - Ockham

1. Myśli przewodnie (brzytwa Ockhama)
2. Sceptycyzm

Efekty kształcenia:

E_1 - K_W02 - zna podstawową terminologię filozoficzną w języku polskim

E_2 - K_W08 - posiada wiedzę z zakresu historii filozofii starożytnej i średniowiecznej, obejmującą najważniejsze teorie, stanowiska i wyraźnie określone obszary problemowe w niej występujące

E_3 - K_U12 - trafnie przywołuje w swoich argumentacjach poglądy i argumenty filozoficzne autorów starożytnych i średniowiecznych

E_4 - K_K06 - ma świadomość znaczenia europejskiego dziedzictwa filozoficznego dla rozumienia wydarzeń społecznych i kulturalnych

Metody i narzędzia dydaktyczne:

M_1 - Wykłady będą prowadzone w trybie tradycyjnym

Sposoby sprawdzania i warunki zaliczenia:

W_1 - Warunkiem otrzymania oceny jest zdanie egzaminu z treści wykładu. Egzamin będzie przeprowadzony ustnie i będzie polegał na odpowiedzi na zazwyczaj trzy pytania zadane przez prowadzącego i dotyczące zagadnień wchodzących w zakres obowiązującego materiału.

Lektury podstawowe:

Fuller B. A. G., Historia filozofii, t. I, Warszawa 1966.

Reale G., Historia filozofii starożytnej, t. I-V Lublin 1993-2002.

Tatarkiewicz W., Historia filozofii, t. I, Warszawa 1983.

Lektury uzupełniające:

Copleston F., Historia filozofii, t. I–III, Warszawa 1998-2001.

Gilson E., Historia filozofii chrześcijańskiej w wiekach średnich, Warszawa 1987.

Kołakowski L., O co nas pytają wielcy filozofowie, seria I i II, Kraków 2005.

S. Świeżawski, Dzieje europejskiej filozofii klasycznej, Warszawa-Wrocław 2000.

Uwagi: